

מאמר וידבר גו' כי תבואו – ה'תשל"ט

מאת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוק"לה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לשי"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

לזכות

יוסף בן אסתר

מיכאלשוילי

בקשר עם יום הולדתו – כ"ו סיון

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

מתוך אושר, שמחה והרחבה בגו"ר

ולשנת הצלחה רבה ומופלגה

ונחת רוח חסידותי מכל יוצאי חלציו

ברוב טוב גשמי ורוחני ומתוך שמחה וטוב לבב

ויצליח בכל אשר יפנה באופן דלמעלה מדרך הטבע

ב"ה
"והיו נכונים ליום השלישי"

הסט הזה כולו שלך

במהיר חד פעמי של

איך?

התורה - תורת מנחם - נקנית בשלושה דרכים
מוקד הזמנה מרכזי:
www.lahak.org/25years
באה"ק ניתן להזמין בחנות קה"ת
k9606018@gmail.com
03-9606018

לפרטים נוספים: 60@lahak.org

מתי?

ועד הנחות בלה"ק
מכריז על מבצע מיוחד של מכירה מסובסדת
על סט ספר המאמרים תשי"א-תשל"א
במשך 30 ימי ההכנה ליום ההילולא הכ"ה
ב' סיון - ב' תמוז ה'תשע"ט
20 ספרים במחיר 100 דולר (360 ש"ח) בלבד

אפשרות למשלוח עד הבית בארה"ב ובאה"ק

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ נשא, י"ב סיון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה וידבר גו' כי תבואו אל ארץ מושבותיכם שנאמר בהתוועדות מוצאי ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'תשל"ט (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עסק"מ תמוז, ה'תשע"ט,
צדי"ק שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

וידוע אשר בכלל מקפידים בבנות אבל לא בבנים,
והשייית המשגיח על כאו"א בהשגחה פרטית יזכהו ויצליחו לבשר טוב
בכל העניינים אודותם כותב.
בברכה לחג הפסח כשר ושמח.

ג

בי"ה, כ"ד מני"א תשכ"א
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מטו"ב מני"א, בו כותב אודות העתקתם לדירה חדשה
בכפר חב"ד, מיסודו ובהנהלתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע,
ויהי רצון שיהי משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה, ובפרט שקבע
דירתו בכפר חב"ד, אשר שם צוה ה' את הברכה חיים.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק
מו"ח אדמו"ר מתאים לתוכן כתבו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

לפלא שאינו מזכיר מפעולותיו בהפצת המעינות, בתוככי הפצת היהדות,
והתקוה חזקה שגם זוגתו תחי פעילה בענייני נשי חב"ד.

כיון שהכתוב הצעירה לפני הבכירה גו' – הוא בנוגע לבנות,

יש לאחיו שיחיו להתעסק בענייני שידוכין מבלי לחכות איש על רעהו. ובטח
ימחל כאו"א, במחילה גמורה, ויהי זה גם סגולה לשידוך טוב דהמוחל. וק"ל.

ב

וידוע .. מקפידים בבנות: ראה לקמן אגרת הבאה, ובהנסמן שם.

ג

מצילום האגרת. נדפסה ב"מקדש מלך" ח"ג ע' נג.

שם צוה ה' את הברכה חיים: ע"פ תהלים קלג, ג.

שהכתוב הצעירה לפני הבכירה גו' .. בנוגע לבנות: ויצא כט, כו. וראה אג"ק ח"ד אגרת
תתקלו; ח"ז אגרת ב'קכח. וש"נ.

במחילה גמורה .. סגולה: ראה גם אג"ק ח"כ אגרת ז'תרמב. חכ"ו אגרת ט'תרפב.

תוכן המאמר

כללות ענין הקרבנות – להקריב לי חלב ודם: דם – רתיחה, כמו אש
שעולה מלמטה למעלה, וחלב – תענוג, המשכה מלמעלה למטה. וזהו גם
החילוק בין עולה זבח – שנשרף באש ועולה השמימה, למנחה ונסכים
– שמן ויין, חו"ב, שהמוחין הם באופן של מנוחה, כמו תענוג המשכה
למטה, עד לשיתין שירדין עד התהום.

עולה זבח – קרבני לחמי, כמו לחם שמחבר את הנפש עם הגוף –
הקב"ה עם העולם. אבל עדיין אפשר שיהי מעמד ומצב של עולם מלשון
העלם, שפנימיות החיות היא בהעלם, והגילוי הוא רק בחי' חיצונית; וע"י
מנחה ונסכים נעשה גילוי הפנימיות, שזהו"ע היין שמשמח אלקים ואנשים.
עולה זבח – כמו ק"ש, קבלת עול מלכות שמים ועד למס"נ, על' מלמטה
למעלה; ומנחה ונסכים – כמו תפילין, המשכה מלמעלה למטה, דירה
בתחתונים.

וזהו הסמיכות דפרשת נסכים לפרשת מרגלים – שהמרגלים לא רצו
לירד להתעסק עם עניני העולם; והתנחומין על זה – כי תבואו אל ארץ
מושבתיכם, טובה הארץ מאד מאד, ושם יקריבו עולה זבח וגם מנחה
ונסכים – לא רק העלאה למעלה, אלא גם המשכה למטה.

הוספה

א

בי"ה. כבי' סיון תשט"ו
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מט"ו סיון בו כותב אודות הנכבדות שמציעים לבנו . . .
הנה יה"ר שיהי' בשעה טובה ומוצלחת ולבנין בית בישראל בנין עדי עד, בית
חסידותי.

בברכה לבשו"ט בהנוגע לעצמו לבי"ב ולמושפעיו שליט"א, ויצליח לקיים
בקרוב ממש הלכה דפרשה זו דרז"ל במד"ר ריש פרשה יז': חמשה דברים האב
חייב לעשות לבן כו' להשיאו אשה, ובמהרה בימינו ממש יקוים גם סיום
ההלכה: כך הקב"ה עשה לישראל ואתן לך ארץ חמדה, בגאולה השלימה
והאמיתית ע"י משיח צדקנו. בקרוב ממש.
בכבוד ובברכה.

ב

בי"ה, יב' ניסן תשי"ט
ברוקלין

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ וכו' מוה' . . . שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מח' ניסן.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם, על הציון הקי' של כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקללה"ה נבגי"מ זי"ע, כאו"א להמצטרך לו מתאים לתוכן כתבו.
ובמ"ש אודות לשדך בן לפני אחיו הגדול ממנו בשנים, בכגון דא יש לשאול
דעת רב בסביבתו, שיוכל לשער תגובת הבן המבוגר מהמדובר — בענין זה,

א

הלכה דפרשה זו דרז"ל במד"ר ריש פרשה יז': ושם (עה"פ שלח טו, ב: "כי תבאו אל ארץ
מושבותיכם"): "הלכה — כמה דברים חייב אדם לעשות לבנו, שנו רבותינו חמשה דברים
כו" (כבפנים). — וראה בארוכה שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשט"ו (תו"מ התוועדות
חי"ד — תשט"ו ח"ב — ע' 150 ואילך).
ואתן לך ארץ חמדה: ירמ"ג, יט.

בס"ד. מוצאי ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשל"ט

(הנחה בלתי מוגה)

וידבר הוי' אל משה גו' כי תבואו אל ארץ מושבותיכם גו' ועשיתם
אשה להוי' עולה או זבח גו' והקריב גו' מנחה סולת גו' שמן
ויין לנסך וגו' (ככל פרטי המנחה והנסכים שנימנו בפרשה). וידוע דיוק
רבותינו נשיאינו² (מיוסד על דיוק המדרש³), להבין למה שינה הכתוב
לקרוא ארץ ישראל כאן בשם ארץ מושבותיכם יותר מבכל התורה שנק'
ארץ כנען וכיו"ב. גם צריך להבין סמיכות הענין, שהכתוב וידבר הוי'
גו' כי תבואו אל ארץ מושבותיכם נאמר מיד לאחר סיום כל סיפור ענין
המרגלים. ובפרט ע"פ פירוש המדרש⁴, שלאחרי שויתאבלו העם מאד⁵,
אמר לו הקב"ה למשה בא ורצה אותם בדברי תורה (בפרשת נסכים),
שנאמר דבר אל בני גו' כי תבואו גו' ועשיתם אשה לה', דלכאורה אינו
מובן, מדוע דוקא פרשת נסכים היא ריצוי, ניחום ותנחומין על זה
שויתאבלו העם מאד.

(ב) **וידוע** נקודת הביאור בזה (בדרושי פ' נסכים שבלקו"ת ובדרושי
רבותינו נשיאינו שלאח"ז), בהקדים ביאור מארז"ל⁶ כל
הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים
(שזהו הציווי בפרשת נסכים, שכשמביאים עולה או זבח מוכרח להיות
יחד עם זה גם מנחה ונסכים).

ובהקדם ענין הקרבנות בכללותם (שהרי עולה וזבח ומנחה ונסכים
הם פרטים בענין הקרבנות). דהנה, קרבן הוא מלשון קירוב⁸,
ועד שאיתא בזה"ר שרזא דקורבנא (הוא רזא ש)עולה עד רזא דא"ס,
וכמבואר גם בדרושי ההילולא¹⁰ שענין הקרבנות הוא קירוב הכחות, ועד

(7) ברכות יד, ב.

(8) ראה זח"ג ה, א. רמב"ן ובחיי ויקרא א,

ט. פרי עץ חיים שער התפלה פ"ה.

(9) ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.

(10) ד"ה באתי לגני ה'שי"ת פ"ב (סה"מ

ה'שי"ת ע' 112 ואילך). תשי"ב (תו"מ סה"מ

שבט ע' רעו ואילך). וש"נ.

(1) פרשתנו טו, א ואילך.

(2) לקו"ת פרשתנו מ, א. ועוד.

(3) במדב"ר פי"ז, ג.

(4) ראה אוה"ת פרשתנו הוספות ע' 81

ואילך.

(5) אליהו רבא פכ"ט.

(6) פרשתנו יד, לט.

דברי תורה, כמארז"ל⁹⁰ בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין, ובתורה גופא — בפרשת נסכים, שהתחלתה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם, היינו, שצריכים דוקא לבוא לארץ ולעשות ממנה ארץ נושבת, ובאופן שנקראת ארץ מושבותיכם, כיון שעשייתה לארץ נושבת היא ע"י עבודת האדם התחתון, והיינו, שע"י עבודת כל אחד מישראל בהיותו נשמה בגוף ה"ה מיישב את הארץ — ע"ד מ"ש במדרש⁹¹ בפ"י לתור את הארץ⁹², שזהו מלשון יתרון ארץ בכל היא⁹³, היינו, לפעול בה יתרון — שתהי' באופן דטובה הארץ מאד מאד, ב"פ מאד (ככל הביאורים ורמזים שבדבר). וכדי שיהי' הענין דכי תבואו אל ארץ (ותעשו ממנה ארץ) מושבותיכם, צריך להקריב עולה או זבח, וגם להקריב מנחה ונסכים, שמן, וגם יין שמשמח אלקים ואנשים, שע"ז נעשית הנחמה בכפלים, באופן שאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא⁹⁴.

ז) **וזהו** גם כללות ענין מעשינו ועבודתנו דכל אחד ואחת מישראל [ובפרט כשבאים מזמן מ"ת, שאז נעשה הענין דחרות על הלוחות⁹⁵, שרומז על ענין החירות (אל תיקרי חרות אלא חירות) מיצה"ר⁹⁶, ואדרבה, העבודה היא בכל לבבך, בשני יצריך⁹⁷], בכל עניני העבודה שהם בדוגמת עולה וזבח, כמו העבודה דק"ש, באופן של עלי' מלמטה למעלה, ולאח"ז העבודה העיקרית לעשות לו ית' דירה בתחתונים ע"י עניני העבודה שהם בדוגמת מנחה ונסכים, ומתוך שמחה, כמ"ש⁹⁷ עבדו את הוי' בשמחה [שקשור גם עם היין דנסכים, יין המשמח (כנ"ל ס"ד)]. ועד שמצטרפים — ואתם תלוקטו לאחד אחד⁹⁸ — כל הענינים של מעשינו ועבודתנו (לשון רבים), ובמיוחד בזמן דעקבתא דמשיחא, שאז החושך כפול ומכופל (כמבואר בכ"מ, גם בסיום מסכת סוטה, שמסיימים לימודה קודם לזמן מ"ת⁹⁹), והולכים לקבל פני משיח צדקנו, ויבנה ביהמ"ק במקומו¹⁰⁰, ונקריב עולה וזבח ונסכים ומנחה, בקרוב ממש ובעגלא דידן.

לעיקר הענין, שנעשה קירוב בין ישראל לאביהם שבשמים, ועד לקירוב באופן שנעשים לדבר אחד.

והנה כללות ענין הקרבנות הוא כמ"ש ביחזקאל¹¹ להקריב לי חלב ודם, והיינו, שאע"פ בקרבנות היו כו"כ עבודות, והיו מקריבים כו"כ פרטים, מ"מ, כללות ענין הקרבנות הוא הקרבת חלב ודם. וידוע הביאור בזה, דהנה, תנועות האדם נחלקים בכללות לשני אופני הילוך (שנכללים בענין דמהלכים¹², והתהלכת¹³), מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, שמתבטאים בעבודת האדם בכללות הענין דסור מרע ועשה טוב¹⁴, ובתורה ומצוותי' הו"ע מצוות עשה ומצוות לא תעשה, ועד שגם בחכמה שבתורה ישנם ב' התנועות, שהרי ענין החכמה והשכל הוא באופן שתחילה שולל ענינים שהם היפך השכל, ואח"כ מגיע לאמיתת השכל, אמיתת חכמתו של הקב"ה (הלכה), כפי שנמשך לאדם הלומד תורה למטה ומתעצם עמו. וזהו גם ענינם דחלב ודם, כי, דם ענינו רתיחה, כמו אש שעולה מלמטה למעלה, וחלב הו"ע התענוג, כידוע, וכפשטות הענין דשמועה טובה תדשן עצם¹⁵, שע"י התענוג ניתוסף בהעצם ובמיוחד בהשומן¹⁶, וכן מציינו שכל דבר המשובח נקרא בשם חלב, כמ"ש¹⁷ כל חלב להוי', והרי כללות ענין התענוג הוא באופן דמלמעלה למטה, שאינו צריך לילך למקום אחר, ושלימות התענוג הוא שמתענג מעצמו (כידוע הפירושים שבדבר¹⁸). ועז"נ להקריב לי חלב ודם, שהפירוש בזה הוא ע"ד תורת רבינו הזקן הידועה¹⁹ על הפסוק²⁰ אדם כי יקריב מכם, שעיקר ענין הקרבן הוא שהאדם מקריב את עצמו כו' (בנוגע לכל הפרטים דמן הבהמה ומן הבקר ומן הצאן כפי שהם בעבודת האדם), ועד"ז צריך להקריב להקב"ה את החלב והדם כו'.

וזהו גם החילוק בין עולה וזבח למנחה ונסכים, כי, עולה וזבח הו"ע הקרבן שמקריבים על המזבח ונשרף באש (שיורד מן השמים

(11) מד, טו.
 (12) זכר"ג, ג, ז.
 (13) בחוקותי כו, יב. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קנו. תקס"ט ע' קמד ואילך. אמרי בינה שער הק"ש פפ"ח.
 (14) תהלים לד, טו. וראה ראה לקו"ת בלק עה, סע"א.
 (15) משלי טו, ל.
 (16) ראה גיטין נו, ב.
 (17) ויקרא ג, טז. וראה רמב"ם סוף הל' איטורי מזבח.
 (18) ראה סה"מ תרנ"ז ע' קעד.
 (19) ראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. סה"מ קונטרסים ח"ב תנ, א. תרח"ץ ע' רלב. ה'שי"ת ע' 113. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שנד. "היום יום" יב אדר שני.
 (20) ויקרא א, ב.

(90) קדושין ל, ב.
 (91) ראה שהש"ר פ"א, ז. קה"ר פ"א, יג.
 (92) ראה אוה"ת פרשתנו ס"ע תמה ואילך. ס"ע תנו ואילך. וש"נ.
 (93) פרשתנו יג, טז.
 (94) קהלת ה, ח.
 (95) ראה "היום יום" ז אייר.
 (96) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.
 (97) תשא לב, טז.
 (98) ראה זהר חדש צז, ב.
 (99) תהלים ק, ב.
 (100) ישעי' כז, יב.
 (101) ראה "היום יום" ז אייר.
 (102) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(95) תשא לב, טז.
 (96) ראה זהר חדש צז, ב.
 (97) תהלים ק, ב.
 (98) ישעי' כז, יב.
 (99) ראה "היום יום" ז אייר.
 (100) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(90) קדושין ל, ב.
 (91) ראה שהש"ר פ"א, ז. קה"ר פ"א, יג.
 (92) ראה אוה"ת פרשתנו ס"ע תמה ואילך. ס"ע תנו ואילך. וש"נ.
 (93) פרשתנו יג, טז.
 (94) קהלת ה, ח.
 (95) ראה "היום יום" ז אייר.
 (96) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

העבודה דק"ש באופן דבכל מאדך [וכמובא בלקו"ת⁷⁸ פ"י השני שגם ע"י קרבנות (עולה וזבח) אפילו ללא מנחה ונסכים נעשה היחוד פנימי, אבל אין זה יחוד פנימי והמשכה פנימית בתכלית], אלא רוצים שיהי' מאד מאד שני פעמים, ובשביל זה צ"ל ההשפלה בארץ דוקא (טובה הארץ מאד מאד), והיינו, שמלבד הירידה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא⁷⁹ שישנה כבר מאז שנמצאים נשמות בגופים, תהי' גם הירידה לצאת מענין המדבר שבו אין ענינים של עובדין דחול הקשורים עם ההעלם וההסתור שבעולם, וללכת לארץ שמצד עצמה היא ארץ כנען, שכוללת כל שבעה האומות⁸⁰ (שכוללים כל השבעים אומות⁸¹) שכנגד שבעת המדות כו'⁸², באופן דעלה נעלה (כ"פ⁸³) וירשנו אותה⁸⁴, כי לחמנו הם⁸⁵, ענין הלחם שפועל החיבור כו' דלחם לבב אנוש יסעד, ויתירה מזה, סר צלם מעליהם⁸⁵, גם ענין המקיף⁸⁶, כיון שהוי' אתנו⁸⁵. ואז נעשה גם בגלוי הענין דטובה הארץ מאד מאד, ועד לפשוטם של כתובים — ארץ טובה ורחבה⁸⁷, ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש⁸⁸, שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, שנשתלשלו מהן⁷⁰ — מהענינים כפי שהם ברוחניות, ועד כפי שהם בענין השיעורים שבתורה שלמדים מפסוק זה שכולו לשיעורין נאמר⁸⁹.

ואז נעשה ענין התנחומין, והיינו, שאע"פ שהי' ענין המרגלים, הנה עי"ז שהי' ענין של חרטה גמורה, ויתאבלו העם מאד, שהו"ע עבודת התשובה, אזי אמר הקב"ה שיש לרצות ולנחם ולפצות אותם ע"י

(לאחרי הקדמת האש שצריך להביא מן ההדיוט²¹) ומקבל ולוקח את הקרבן (כו') ועולה השמימה, שהו"ע העלי' מלמטה למעלה (בדוגמת מרוצת הדם). אך ישנו גם הענין דמנחה ונסכים שהוא באופן של המשכה מלמעלה למטה (בדוגמת החלב), כמבואר בארוכה בדרושי הנסכים²² שמנחה²³ ונסכים הם שמן ויין, שענינם ברוחניות ובעבודה הוא חכמה ובינה (מוחין), והרי כללות ענין המוחין הו"ע של מנוחה, כמאמר²⁴ סבא דעתוי סתים כו' שכיך ושקיט, בדוגמת ענין התענוג, שהוא באופן של המשכה מלמעלה למטה. ועוד זאת, שענין הנסכים בשלימותם הוא שהיו מנסכין היין ע"ג המזבח ויורד לשיתין שמחוללין ויורדין עד התהום²⁵ (שבמים התחתונים), שזהו התחתון שבתחתונים בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, ושם, למטה מטה ביותר, ממשיכים את הגבוה גבוה ביותר, ולמעלה מזה כו'.

ג) וביאור הענין²⁶, דהנה כתיב²⁷ ואם האכל יאכל גוי', ואמרו רז"ל²⁸ בשתי אכילות הכתוב מדבר, אכילת אדם ואכילת מזבח. וידוע הביאור בזה, שאכילת מזבח היא האכילה שעלי' אומר הקב"ה לכנס"י אכלתי גוי'²⁹, וכמ"ש בקרבן תמיד (שבו נכלל כללות ענין הקרבנות) קרבני לחמי לאשי³⁰, שהו"ע הלחם שעל ידו מפרנסין ישראל לאביהם שבשמים³¹, ולכן נקראים רעיית³² פרנסת³³. והענין בזה, דהנה, ענין הלחם הוא שמחבר את הנפש עם הגוף, וכמ"ש³⁴ לחם לבב אנוש יסעד, והיינו³⁵, שכאשר ישנו חלישות בדבר, שלכן נקרא בשם אנוש, מלשון עקוב הלב מכל ואנוש הוא³⁶, הנה על זה מועיל הלחם כו'. ועד"ז למעלה, דהנה, כשם שהנשמה ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם³⁷, אך בשביל זה צ"ל דבר המחבר שעל ידו יוכל להיות החיבור של הקב"ה עם העולם, שלכאורה הם שני ענינים הפכיים, שהרי עולם

78) שם מב, א (לאחרי שמבאר החילוק בין זבח לנסכים בב' דברים, הא', שהזבח הוא העלאה, והב', שגם המשכת החיות היא רק בחי' חיצונית, אבל פנימית החיות היא עדיין בבחי' העלם, ונמשכת רק ע"י נסכים, שהן בחי' המשכה וגם גילוי הפנימית (כנ"ל ס"ד) — ממשין: "אך אפשר לומר עוד עפמ"ש בע"ח. . לפעמים התחתון. . לוקח גם פנימית של העליון ואז הוא ממש כמוהו כו' ע"ש. ומה שנת' למעלה (מא, ד) בשם הע"ח שפנימית העליון אינו יורד למטה לתחתון, אינו יורד דווקא, אבל בבחי' עליית התחתון, לפעמים עולה כ"כ עד שלוקח גם פנימי העליון כו' . . וא"כ לפ"ז אפשר לומר שגם ע"י הזבח וההעלאה. . יוכל להיות ג"כ העלי' כ"כ לפעמים עד שלוקח גם פנימית העליון.

אך עכ"ז הוא רק דרך עלי' מלמטה למעלה, אבל להיות גילוי פנימית העליון למטה ממש זהו ע"י הנסכים".

79) לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.

80) ראה ויק' פ"ז, ה. פרש"י ורמב"ן בא יג, ה.

81) ראה של"ה שסז, ב.

82) ראה תו"ח יתרו ער, ג. אוה"ת ברכה ע' א'תתנה.

83) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1045.

84) פרשתנו יג, ל.

85) שם יד, ט.

86) ראה אוה"ת פרשתנו ע' תנא ואילך.

87) שמות ג, ח.

88) עקב ח, ח.

89) ברכות מא, א.

21) ראה תו"כ ויקרא שם, ז. עירובין סג, א. רמב"ם ה' תמידין ומוספין פ"ב ה"א.

22) ראה לקו"ת פרשתנו מב, א.

23) ראה אוה"ת פרשתנו ע' תקלג:

"המנחה היא נכלל בכלל נסכים ונק' מנחת נסכים". וראה לקמן הערה 52.

24) זח"ג קכח, ב.

25) סוכה מט, א.

26) ראה לקו"ת פרשתנו מא, ג.

27) צו ז, יח.

28) זבחים יג, ב. ועוד.

29) שה"ש ה, א.

30) פינחס כח, ב.

31) זח"ג ז, ב.

32) שה"ש א, ט.

33) ראה שהש"ר פ"א, ט (ו).

34) תהלים קד, טו.

35) ראה לקו"ת שה"ש כד, ד ואילך.

36) ירמי' יז, ט.

37) ראה ויק' פ"ד, ח.

הוא לפי שנשתלשלו מהן⁷⁰ — מפנימיות הענינים, היינו כמו שהענינים הם באדם העליון, ולמעלה מעלה.

וזהו כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים, והיינו, שהענין דק"ש בלבד, ללא הענין דתפילין, הוא כמו עולה וזבח, שיש בו אמנם ענין העלי' מלמטה למעלה, ועד לתכלית השלימות שהקרבן נאכל ע"י האש שלמעלה, עד שנקרא קרבני לחמי לאשי, אבל עדיין צריך להיות עיקר ושלימות הענין — ההמשכה למטה שנעשית ע"י מנחה ונסכים, שע"ז ממשיכים את הענינים הכי נעלים שנפעלו ע"י העבודה דק"ש באופן שיומשכו למטה מטה ביותר, ואדרבה, דוקא בתחתונים יהי' הגילוי דעיקר שכינה⁷¹.

(ו) **ועפ"ז** יובן גם ענין הסמיכות דפרשת נסכים לפרשת המרגלים, שזהו התיקון והנחמה על ענין המרגלים. והענין בזה, דהנה, המרגלים היו דור דעה⁷², ובהיותם במדבר היו במעמד ומצב שעסקו רק בענינים של טוב וקדושה, שזהו גם מה שלא ניתנה התורה כו' אלא לאוכלי המן⁷³, שלא היו צריכים לעסוק בעניני העולם כו', ועד שהמן לא היתה בו פסולת⁷⁴, והיינו, שהיו במעמד ומצב שלא היו שייכים לענין של פסולת כלל (מלבד מה שקנו מתגרי אוה"ע, אבל לולי זאת לא הי' אצלם ענין של פסולת כלל). וטענתם היתה שצריכים להשאר במדבר, ללא שייכות לעניני העולם, מלשון העלם והסתר³⁸, באמרם, שיכול להיות ח"ו מעמד ומצב של ארץ אוכלת יושבי⁷⁵, היינו, שתמורת זה שהם יתיישבו בארץ ויעשו מהחומריות ועאכו"כ מהגשמיות של עוה"ז התחתון — ארץ נושבת⁷⁶, יכול להיות שהארץ תהי' אוכלת יושבי, שתאכל (זי וועט אויפעסען) את האדם העובד, ויתבטל ח"ו לגבי החומריות ועכ"פ לגבי הגשמיות של העולם.

אמנם על זה אמרו להם, שאדרבה, טובה הארץ מאד מאד⁷⁷, והיינו, שלא מספיק הענין דמאד פעם אחת, שלזה מגיעים גם ע"י

(70) ראה תניא פ"ג.
 (71) ראה ב"ר פי"ט, ז. וראה ד"ה באתי לגני הישי"ת (סה"מ תשי" ע' 111 ואילך).
 (72) ראה זח"ב סב, ב. פרי עץ חיים שער חג המצות פ"א. לקו"ת פרשתנו לו, ב.
 (73) מכילתא ר"פ בשלח. שם טז, ד.
 (74) ראה יומא עה, ב. פרש"י חוקת כא, ה. תו"א פט, א.
 (75) פרשתנו יג, לב. וראה לקו"ת פרשתנו לו, א.
 (76) בשלח טז, לה.
 (77) פרשתנו יד, ז.

הוא מלשון העלם והסתר³⁸, ואעפ"כ הקב"ה ממלא את העולם כפי שנקרא בשם עולם, וחיבור זה נעשה ע"י עבודת בני"י למטה באופן של אתערותא דלתתא, ובלשון הקבלה והחסידות: העלאת מ"ן (מיין נוקבין), כמו כל הענינים שלמעלה שתלויים בעבודת האדם, כמאמר דע מה למעלה (שנעשה) ממך³⁹, וכן גם החיבור של הקב"ה עם העולם נעשה ע"י עבודת בני"י. וכידוע תורת הבעש"ט⁴⁰ על הפסוק⁴¹ ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, שהקב"ה מצ"ע הוא קדוש ומובדל, וכדי שיהי' בבחי' יושב (שיומשך למטה כו'), הרי זה ע"י תהלות ישראל, שזוהי כללות עבודת בני"י (שכל אחד מהם, אפילו מי שחטא, ישראל הוא⁴²), שע"ז נעשה החיבור של הנשמה האמיתית של העולם (הקב"ה) עם העולם, שיהי' הקב"ה ממלא את העולם. וזהו ענין עבודת הקרבנות שנקראת בשם אכילה, בדוגמת האכילה שעל ידה נעשה חיבור הנשמה בגוף אצל אדם התחתון, ועד"ז נעשה גם למעלה, ע"י עבודת האדם (ממך).

(ד) **אמנם** החיבור שנעשה ע"י הקרבנות יכול להיות באופן שהעולם נשאר עדיין במעמד ומצב של העלם והסתר. וכמו בנוגע לגוף כפשוטו, שאף שיודע שישנה הנשמה שמחי' את הגוף, אעפ"כ יכול הגוף להתנהג כפי רצונו, והרי אין זה תכלית השלימות אפילו של הגוף, ועאכו"כ שאין זה תכלית השלימות של הנשמה. ועד"ז בנוגע לכללות ענין העולם, שצ"ל באופן דבראשית⁴³, בשביל ישראל ובשביל התורה⁴⁴, והיינו, שישראל ע"י התורה פועלים בשמים וארץ וכל צבאם (את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותיהם⁴⁵) שיהי' ניכר בהם הענין דברא אלקים⁴³, ויתירה מזה, כמ"ש לאח"ז⁴⁶ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות הוי' אלקים, ששם הוי' יהי' בגלוי, והיינו, שלאחרי ששם הוי' נמשך תחילה באופן של העלם והסתר ע"י המגן דשם אלקים⁴⁷ (שגם אז נמשך ממנו ההתהוות והחיות והקיום, שזהו אחד הפירושים בשם הוי', מלשון מהוה⁴⁸), פועלים ע"י מעשינו ועבודתנו שהקב"ה

(38) לקו"ת פרשתנו לו, ד.
 (39) אבות פ"ב מ"א. וראה צוואת הריב"ש סקמ"ב. לקוטי אמרים סקצ"ח. אור תורה סת"פ. ספר השיחות תש"ג ע' 12. תש"ד ע' 23.
 (40) סה"מ אידיש ע' 138 ואילך. וראה לקו"ש ח"ז ע' 135 ואילך. וש"נ.
 (41) תהלים כב, ד.
 (42) סנהדרין מד, א.
 (43) בראשית א, א.
 (44) ראה פרש"י ורמב"ן עה"פ.
 (45) ראה פרש"י שם, יד.
 (46) שם ב, ד.
 (47) ראה תניא שער היחוד והאמונה פ"ד.
 (48) פרדס שער א (עשר ולא תשע) פ"ט. שעהיוה"א שם.

מוציא חמה מנרתקה⁴⁹, ששם הוי' יהי' בגלוי. ולכן לא מספיקה פעולת החיבור של הקב"ה עם העולם כפי שנעשית ע"י הקרבנות (עולה וזבח), כי, אע"פ שהקרבת נשרף באש, שזהו"ע עליית התחתון למעלה (כנ"ל ס"ב), ועי"ז נמשך גם חיות למטה, שזהו מה שהקרבת נקרא לחם שלבב אנוש יסעד (כנ"ל ס"ג), הרי זה עדיין באופן של עולם מלשון העלם והסתר, והיינו, שפנימיות החיות הוא עדיין בכחי' העלם, והגילוי הוא רק בחי' חיצונית, ובלשון הידוע: המשכה חיצונית. ולכן צ"ל גם הענין דמנחה ונסכים, שע"י נעשית גם המשכה פנימית (שדוקא אז ישנו הענין דנחת רוח כו').

והענין בזה, דהנה, ענין הנסכים הוא יין שבא מן הצומח, וכן ענין המנחה הוא סולת ושמן שבאים מן הצומח (וכן מלח, כמ"ש⁵⁰ וכל קרבן מנחתך במלח תמלח, שהוא דומם⁵¹), וע"י הקרבנות על המזבח נעשית המשכה מלמעלה למטה⁵², ועד שנמשך למטה מטה, כנ"ל (ס"ב) שהיין שמנסכים ע"ג המזבח יורד לשיתין שמחוללין ויורדין עד לתהום שבמים התחתונים. ועוד זאת, שהמשכה היא באופן של גילוי הפנימיות (המשכה פנימית), בדוגמת היין (שזהו"ע הנסכים) כפשוטו, יין ישמח לבב אנוש⁵³, המשמח אלקים ואנשים⁵⁴, שזהו לפי שהיין בעצמו הי' טמון ונעלם בענביו ויצא מן ההעלם אל הגילוי, ולכן הוא משמח, ששמחה הו"ע הגילוי, וזהו שמשמח אלקים, היינו, שבבראשית ברא אלקים יתגלה הענין דביוס עשות הוי' אלקים, ועד לאופן שמוציא חמה מנרתקה (כנ"ל), וענין זה פועל גם באנשים (משמח גוי' אנשים), שתתגלה אצלם פנימיות הנשמה, נקודת היהדות, שהיתה גם לפני"ז (שהרי גם בשעת החטא היתה באמנה אתו⁵⁵), אבל בהעלם והסתר, ועכשיו תתגלה ותנהיג את התפשטות הנפש, וגם את נה"ב והגוף וחלקו בעולם, עי"ז שתפעל ותחדור להנהיג את המחשבה והדיבור ואפילו המעשה שלו, גם בעבודה דכל מעשיך יהיו לשם שמים⁵⁶ ובכל דרכיך דעהו⁵⁷.

(49) נדרים ח, ב.
 (50) ויקרא ב, יג.
 (51) ראה אוה"ת שם, ש"עצם הצומח הוא בחי' דומם .. לאחר שנבדל מן הארץ נעשה דומם כו".
 (52) "היפך הקרבן שהוא בחי' העלאה, שהי' שוחט הפר או הכבש, בחי' חי, ונוטל חיותו ממנו, שהחיות עולה למעלה .. אבל

(ה) **והנה** דוגמת הענין דעולה וזבח ומנחה ונסכים בתומ"צ עצמם הו"ע ק"ש ותפילין. והענין בזה, דהנה, הענין דק"ש הוא מ"ש בפסוק הראשון⁵⁸ שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, שזהו"ע המס"נ (שהרי באמירת הוי' אחד צריך לכוין על ענין המס"נ⁵⁹), וכללות ענין פרשה ראשונה (ועיקרית, בדוגמת פסוק ראשון) דק"ש הוא קבלת עול מלכות שמים⁶⁰, וכן העבודה דואהבת את הוי' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך (ועד) ובכל מאדך⁶¹ (בכל מדה ומדה שהוא מודד לך⁶²), למעלה ממדידה והגבלה, ועד לענין המס"נ. אך ענין התפילין הוא [לא המשכת ענין האהבה שבלב, שעיקר ענין המדות הוא בלב (אף שיש שם גם מוחין כפי ששייכים למדות, וכמו הענין דבכל לבבך ובכל נפשך, שכולל כל עשר כחות הנפש), אלא] המשכת וגילוי המוחין [וכפשטות הדין בשו"ע⁶³ שחלק ממצות התפילין הוא ענין שעבוד המוח והלב, החל משעבוד המוח], תחילה באופן מקיף, ואח"כ נמשכים גם בפנימיות, הן מוחין דו"א, שזהו"ע תש"ר, והן מוחין דנוקבא, שהו"ע תש"י⁶⁴, ואח"כ נמשכים ע"י הרצועות עד למטה מטה (כמבואר בארוכה בדרושים דתפילין⁶⁵). וזהו גם מה שאמרו רז"ל⁶⁶ הוקשה כל התורה כולה לתפילין, כי, כללות ענין כל המצוות (וכן לימוד התורה) ועיקרם הוא להמשיך מלמעלה למטה, בדברים גשמיים, כמו תפילין בקלף גשמי, שהם במדידה והגבלה בגשמיות כפשוטו, ומהם עושים ענין של תפילין וחיבור להקב"ה⁶⁷, ועד שכפי שהם במקומם, במעמד ומצב של תחתון, נעשים דירה לו ית"ב⁶⁸, והרי בהדירה נמצא גם הפנימיות של הדר בה⁶⁹, ואדרבה, עיקר הפנימיות היא בגלוי דוקא בהדירה, משא"כ בחוץ הרי הוא בלבוש ובכמה לבושים, כמובן גם בפשטות הענינים, דזה שכן הוא בגשמיות

(58) ואתחנן ו, ד.
 (59) ראה זח"ג לג, א. שו"ת הרשב"א ח"ה ס"ה.
 פרי עץ חיים שער הק"ש פי"ב. ב"ח לטור אור"ח ר"ס סא. אוה"ת ואתחנן ח"ו ע' ברמד ואילך. תרומה ע' א'שסז.
 (60) משנה ברכות יג, א.
 (61) שם ו, ה.
 (62) משנה שם נד, א.
 (63) אור"ח סי' כה ס"ה (ובאדה"ז סי"א).
 (64) ראה גם פרי עץ חיים שער התפילין פי"א. פ"ו. פ"ז. סהמ"צ להצ"צ יז, א. אוה"ת ואתחנן ע' שכג. ע' שמא ואילך. המשך תעריב ח"ג ע' א'שס.
 (65) ראה סידור עם דא"ח שער התפילין יד, ג ואילך. סה"מ תרח"ץ ע' נז. השי"ת ע' 209. וש"נ.
 (66) קדושין לה, א.
 (67) ראה תו"א מקץ לה, ב. תו"ח יתרו רס, א.
 (68) ראה תנחומא נשא טז. תניא פל"ו.
 (69) ראה אוה"ת בלק ע' תתקצז. המשך תרס"ו ע' ה.
 (65) הנסכים הן מצומח", "הקרבת צומח גשמי .. הו"ע המשכה למטה דוקא .. ולכן נכללת בכלל נסכים" (לקו"ת ואוה"ת שם).
 (53) תהלים קד, טו.
 (54) ספר שופטים ט, יג.
 (55) תניא ספכ"ד.
 (56) אבות פ"ב מ"ב.
 (57) משלי ג, ו.